

XIII. Lastensuojelu.

Lastensuojelulautakunnan v:lta 1934 antama kertomus¹⁾ oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus. Monta vuotta vallinnut taloudellinen pulakausi ja siitä johdunut yleinen työttömyys, jonka vaikutukset tuntuivat myöskin yhteiskunnallisessa lastenhuoltotyössä, on alkanut vähitellen jo helpottua. Pitkäaikaisen ansionpuutteen aikana useat perheet köyhtyivät kuitenkin siinä määrin, ettei normaalitilanteesta vielä voida puhua. Työväki kärsii suuressa määrin edelleenkin alipalkkaisuutta ja henkisellä alalla vallitseva työttömyys on muiden syiden lieventyessä osaltaan lisännyt yhteiskunnallisen lastenhuollon tarvetta. Entisestään vähentyneet määrärahat vaikeuttavat edelleen sekä kunnallisten että yksityisten lastenkotien toimintaa, ja erinäisten lastenhuoltolaitosten huoneisto-oloissa aikoja sitten ajatellut parannussuunnitelmat ovat saaneet siirtyä yhä eteenpäin. Ilahduttavaa on kuitenkin todeta, että vuosikymmeniä suunnitteilla ollut lastensuojelulakiehdotus on vihdoinkin tullut eduskunnassa ratkaistuksi. Tosin siihen on tullut aikaisempiin esityksiin verraten jonkun verran enemmän köyhäinhoidollista tuntua nyky-aikaisten lastenhuoltoperiaatteiden ja koulukasvatuksellisten näkökohtain kustannuksella, mutta sellaisenaankin se yhdenmukaistuttaa maamme eri kunnissa varsin erilaisella tasolla olevia lastenhuolto-oloja sekä laskee samalla lakisääteisen pohjan tälle sosiaalisen toiminnan haaralle. Edellyttäen, että suuremmat kaupungit saavat edelleenkin järjestää lastensuojelunsa yleisestä huoltolautakunnasta riippumattoman lastensuojelulautakunnan alaisena, ei uusi lastensuojelulaki tule aiheuttamaan pääkaupungin lastenhuolto-oloihin sanottavia muutoksia.

Myönnettyjen määrärahojen puitteissa toimien ja pidättyen ottamasta lapsia liian vähäisistä syistä huostaansa on lautakunta välttänyt hoidokkiensa lukumäärän lisääntymisen. Kasvatuksellisista syistä lautakunnan huostaan joutuneiden normaalikykyisten lasten luku väheni kertomusvuonna 39:llä, mikä johtui osittain siitä, että lapset pääsivät suuremmassa määrin kuin aikaisemmin ennen 18 ikävuottaan toimipaikkoihinsa sekä sukulaistensa hoiviin. Toisaalta taas uudenaikaiset kouluhuoneistot sekä vuosi vuodelta yhä korkeampia vaatimuksia vastaava opettajisto ovat myöskin omiaan parantamaan kansakouluoppilaiden käyttäytymistä kouluissa. Myöskin kansakoulujen harjoittama puutteenalaisten lasten sosiaalinen huolto- ja avustustoiminta on ilmeisesti myötävaikuttanut tähän yleiskasvatukselliselta kannalta suotuisaan tulokseen. Samoin väheni lautakunnan täysihuollossa olevain köyhäinhoidollisten lasten lukumäärä kertomusvuonna 33:lla, mikä aiheutunee osittain talouspuolan helpottumisesta, osittain luetteloista melkein kokonaan poistuneista sotaorvoista. Lastenvalvojain luetteloissa olevain aviottomain lasten luku väheni 139:llä, mihin vaikuttivat siirtymiset toisille paikkakunnille sekä elatusvelvollisten keskinäiset avioliitot. Lisäksi kertomusvuonna poistuivat lastenvalvojien luetteloista 17 ikävuotta täyttäneinä v. 1917 syntyneet

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1935.

lapset, joita oli tavallista enemmän. Surullista on kuitenkin todeta, että psykopaattisten, vajaakykyisten ja tylsämielisten lasten luku on entisestään yhä vain lisääntynyt.

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat v:ksi 1934—36 valittuina puheenjohtajana professori M. Ruuth, varapuheenjohtajana päätoimittaja E. Kilpi sekä muina jäseninä rouva M. Huttunen, toimistoapulainen T. Leivo, vanhempi oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle ja professori A. Ylppö. Edellä mainitut T. Leivoa lukuunottamatta muodostivat samalla lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan, johon opettajakunnan edustajana kuului v. 1934 opettaja V. E. Uusivirta sekä opettajiston varaedustajana johtajatar L. Kivekäs. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät myöskin sanotussa kansakoulujohtokunnassa.

Kaupunginhallitusta edusti kummassakin toimittaja Y. Räsänen.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui entiseen tapansa jokaisena kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin kokouksia pidettiin ainoastaan kerran kuukaudessa. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin koulukotien opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, lautakunta käsittelee asioita 2 eri kertaa. Pöytäkirjat lautakunnan kokouksista toimintavuoden kuluessa sisältävät yhteensä 1,776 eri asiaa, joista 415 yleisen kansliaosaston, 1,011 turvattomain lasten osaston ja 350 aviottomain lasten osaston esittämiä.

Tärkeimmät asiat. Paitsi talousarvioehdotuksen valmistelua, lasten huostaanottamista, avustusten lakkauttamista, elatussopimusten vahvistamista, lasten koulunkäynnin ja jatko-opetuksen järjestelyä koskevia y. m. jokapäiväisestä toiminnasta johtuvia asioita, lautakunta käsittelee kertomusvuoden kuluessa erinäisiä yhteiskunnallisen lastensuojelu- ja kasvatustoiminnan sekä alaistensa laitosten ja maatilojen edelleen kehittämistä tarkoittavia kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Ryhtylän ammattikoulurakennusta varten merkittiin kaupungin v:n 1935 talousarvioon tarpeellinen määräraha, mutta sitä vastoin uuden ammatti- ja oppilaskodin rakentaminen, jonka suunnitelmien mukaan piti kuulua jo v:n 1933 rakennusohjelmaan, jäi edelleen epämääräiselle kannalle. Kaupungin rakennustoimiston laatima piirustusluonnos on tosin jo valmiina ja lautakunta puolestaan valitsi rakennuksen paikan Sofianlehdon pikkulastenkodin ja Kumpulän sairaalan väliseltä aukealta. Tonttia pidettiin kuitenkin erinäisten virastojen taholla liian tilavana tähän tarkoitukseen. Tammikuun 9 p:nä lautakunta kaupunginhallitukselle asian johdosta antamassaan lausunnossa puolsi edelleen mainitun tontin sopivaisuutta ja luovuttamista sanottuun tarkoitukseen. Esitys ei johtanut vielä lopulliseen tulokseen.

Lautakunnan syksyllä 1933 tekemän esityksen johdosta niiden ristiriitojen poistamiseksi, jotka vallitsivat kansakoulutointa koskevan lainsäädännön erinäisten määräysten ja koulukotien yhteydessä toimivien kansakoulujen järjestysmuodon välillä, muutti kaupunginvaltuusto kertomusvuoden alussa lastensuojelulautakunnan ohjesäännön 4 §:n kahta ensimmäistä momenttia ja poisti siten sen epäselvyyden, joka oli olemassa kansakoulujen johtokuntien puheenjohtajasta ja jäsenten lukumäärästä voimassaolevien määräysten sekä

koulukotien johtokuntana toimivan lastensuojelulautakunnan jäsenmäärän ja puheenjohtajan valitsemistavan välillä. Muutos tarkoitettiin väliaikaiseksi, kunnes lainsäädäntö saataisiin muissakin lautakunnan ehdottamissa kohdin muutetuksi.

Asiasta antamiensa lausuntojen yhteydessä suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntain esille tuoman kysymyksen johdosta, että koulukotien tai ainakin niissä toimivien kansakoulujen valvonta siirrettäisiin jälleen opetusministeriöstä riippuvan kouluhallituksen alaiseksi, lautakunta esitti helmikuun 2 p:nä antamassaan lausunnossa, että nämä laitokset niissä toimivine kouluineen pysytettäisiin edelleen sosiaaliministeriön yhteydessä, koska tämä tapa oli yleinen pohjoismaissa ja laitokset saisivat siten suuremman valtionavun.

Hyväksytyään tämän periaatteellisen kannan kaupunginvaltuusto teki huhtikuun 11 p:nä lautakunnan edellä mainitun esityksen mukaisesti anomuksen valtioneuvostolle kesäkuun 4 p:nä 1931 kansakoulujen järjestysmuodosta annetun asetuksen muuttamisesta siten:

että kunnallisen kasvatuslaitoksen yhteydessä olevan kansakoulun johtokuntana voisi toimia lastensuojelulautakunta, jos siinä oli vähintään 6 jäsentä sekä opettajiston edustaja;

että johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä taloudenhoitajan ja sihteerin vaalia koskevat asetuksen määräykset eivät koskisi kansakoulujohtokuntana toimivaa kunnallisen kasvatuslaitoksen johtokuntaa eikä sellaisen koulun taloudenhoitoa, joista on voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty;

että kunnallisen kasvatuslaitoksen johtokunta voisi määrätä kasvatuslaitoksen johtajan laitoksen yhteydessä toimivan kansakoulun johtajaksi, jos hänellä oli kelpoisuus yläkansakoulunopettajan virkaan; sekä

että asetuksen erinäisiä määräyksiä sisältävään VI lukuun otettaisiin lausuma, että kunnallisen kasvatuslaitoksen yhteydessä toimiviin kansakouluihin nähden oli, sen lisäksi mitä niistä oli erikseen säädetty, soveltuvilta kohdilta voimassa se, mitä kansakouluista oli yleensä määrätty.

Esityksen käsittely siirtynee opetusministeriössä joskus tulevaisuudessa suoritettavan kansakoululainsäädännön kodifioinnin yhteyteen. Asiasta antamassaan lausunnossa kouluhallitus asettui asetuksen muutosehdotuksiin nähden kielteiselle kannalle ja esitti, että kaupunki järjestäisi puheena olevat kansakoulut joko tavallisiksi kansakouluiksi, joiden oppilaat asuvat tosin kasvatuslaitoksissa, taikka kasvatuslaitoksen erottamattomiksi osiksi, jollaisia olivat valtion kasvatuslaitoksissa toimivat kansakoulua vastaavat koulut. Edellisessä tapauksessa koulu tulisi kaupungin kansakoulun johtokunnan ja oman johtajansa alaiseksi ja valtio osallistuisi sen ylläpitoon kansakoulujen kustannuslain mukaisesti ainoastaan kutakin oppilasta kohden annettavalla vuosivastuksella, mutta takaisi sen sijaan koulun opettajille valtion eläkkeit. Jälkimmäisessä tapauksessa saataisiin koulun opettajien palkkaukseen ja koulun ylläpitoon valtionapu niinkuin kunnallisten kasvatuslaitosten valtionavusta on säädetty, mutta mitään valtion eläkettä ei silloin maksettaisi näiden laitosten opettajille. — Lautakunta tehnee asiassa vielä uuden aloitteen siihen suuntaan, että sen alaisten koulukotien opettajille saataisiin turvatuksi valtion eläke samoin kuin valtion kasvatuslaitoksissa toimiville opettajille.

Maaliskuun 13 p:nä lautakunnan kaupunginhallitukselle antaman lausunnon johdosta, että yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahasta, josta viime vuosina annettiin avustuksia yhä moninaisempiin tarkoi-

tuksiin lastenhoidollisia tarpeita sivuuttamalla, olisi etenkin sellaisten lastenhuoltoyhdistysten jatkuva toiminta turvattava, joilla oli käytettävissä aikaisemmin hankittuja kiinteistöjä ja joilla saavuttamansa kokemuksen perusteella oli huomattavampi merkitys kunnallisen lastensuojelutyön tukena, merkittiin kertomusvuonna talousarvioon kuudelle mainitussa suhteessa huomattavalle yksityiselle lastensuojelujärjestölle kiinteä avustus, joka vastasi niille aikaisemmin myönnettyjä määriä.

Huhtikuun 16 p:nä lautakunta kaupunginhallitukselle antamassaan kaupungin talousarvioasetelman uudistamista koskevassa lausunnossa esitti maaseudulla sijaitsevien lastenhuoltolaitosten pienemmät vuosikorjaukset suoritettaviksi asianomaisten johtajain johdolla laitosten omin työvoimin varttuneempien oppilaiden avustamana. Rakennustoimisto hoitaisi edelleenkin uudisrakennukset ja suuremmat muutostyöt. Ehdotus ei johtanut lautakunnan toivomiin muutoksiin.

Toukokuun 8 p:nä annottiin kaupunginvaltuustolta 7,000 markan suurista määrärahaa Ryttylän koulukodin urheilukentän kunnostamiseksi, edellyttäen, että työt suoritettaisiin laitoksen omin työvoimin. Anottu määräraha myönnettiin ja kenttä tuli valmiiksi.

Kaupunginhallituksen asetettua komitean tarkastamaan sosialisten lautakuntain ja laitosten ohje- ja johtosääntöjä ja koska lastensuojelutoimintaa koskevat säännökset kaipasivat myöskin kaupungin uuden virkasääntön johdosta erinäisiä muutoksia, täydennyksiä sekä kielellisiä korjauksia, asetti lautakunta keskuudestaan valiokunnan niitä tarkistamaan. Elokuun 16 p:nä lautakunta lähetti säännökset erinäisiltä kohdin uudelleen muovailtuina mainitun komitean käsiteltäviksi, ehdoin, että ne ennen lopullista vahvistamista palautettiin lautakunnan tarkistettaviksi kaupunginhallituksen lokakuun 26 p:nä 1933 tekemän päätöksen mukaisesti.

Elokuun 16 p:nä teki lautakunta jo toisen kerran kaupunginvaltuustolle esityksen Reijolan lastenkodin ylimääräisen yöhoitajan ja keittiöapulaisen toimien vakinaistamisesta. Esitys hylättiin toistamiseen kaupunginhallituksen ehdotuksesta.

Sen johdosta, että Koteja tylsämielisille r. y. niminen yhdistys suunnitelti tylsämielisten lasten hoitokodin rakennuttamista Käpylään ja anoi tarkoitusta varten myöskin kaupungilta 500,000 markan suurusta avustusta ehdoin, että kaupunki saisi siinä käytettäväkseen 30 paikkaa 15 markan suuruisista päivämaksuista, totesi lautakunta puolestaan syyskuun 11 p:nä kaupunginhallitukselle asian johdosta antamassaan lausunnossa tällaisen laitoksen ajan oloon käyvän yhä tarpeellisemmaksi Helsingissä. Yhdistyksen anomus lienee toistaiseksi evätty sekä kaupungin että valtion taholta.

Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemän esityksen johdosta merkittiin Bengtsärin, koulukotiin rakennettavaa lisäkaivoa varten 35,000 markan suuruisen määräraha yleisten töiden lautakunnan kuluvan vuoden menosääntöön. Lokakuun 18 p:nä Kullatorpan lastenkodin lisäkaivoa varten tehty 15,000 markan avustusanomus hylättiin. Lautakunnan uudistaessa anomuksensa jätettiin sittemmin tämänkin kaivon rakentaminen rakennustoimiston tehtäväksi.

Joulukuun 11 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys lastenvalvojan palkkaetujen parantamisesta, mutta esitys hylättiin.

Syksyllä 1933 lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksen, että vuorineuvoksetar K. Herlitzin Toukolassa alkuunpanema lastenhoidonneuvontasema otettaisiin v:n 1934 alusta lukien kaupungin huostaan. Kaupunginval-

tuusto hylkäsi esityksen, mutta myönsi puheena olevan neuvonta-aseman toiminnan tukemiseksi v:ksi 1934 5,000 markkaa yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta. Sittemmin merkittiin tämänkin neuvonta-aseman menot lautakunnan talousarvioon, joten se on v:n 1935 alusta lukien toiminut kolmantena tällaisena kunnallisena laitoksena.

Lastensuojelulautakunnan virkailijat. Lautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lasten huoltolaitosten välitön valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet v:n 1920 alusta alkaen köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston alaisina, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Lastenhuoltokorvausten perimisistä on huolehtinut varatuomari V. A. Eloniemen johtama köyhäinhoidon ja lastensuojelulautakunnan yhteinen asiamiesosasto. Koulukotien, vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä Kullatorpan lastenkodin lääkärinä oli lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivalliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoiti neiti C. Nyström sekä rekisteri- ja tiedonantotoimistoa neiti M. Tawaststjerna neitien H. Strählmanin ja L. V. Lidmanin avustaessa toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojana toimi lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia ja lastenhuoltotarkastajana sekä samalla nuorisonhuoltajana ja lastenvalvojan varamiehenä pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm naistarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaiden ja jälkimmäinen sitä vanhempien lasten sijoituksista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovitua piirijakoa noudattaen neidit I. Glansenstierna ja L. Hirstiö. Myöskin kunnallisten lastenhoidon neuvonta-asemain hoitajat, neiti L. Soini ja rouva R. Krohn, osallistuivat lautakunnan huostaan otettujen pikkulasten hoidon valvontaan. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä rouva E. Rätty, jotka huolehtivat myöskin nuorisonhuoltojaostolla tarpeellisista kodissakäynneistä. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Lastenvalvojan perimistöimistoa hoiti rouva A. Aminoff ja aviottomain lasten osaston kansliatehtäviä huolehtivat rouvat M. Forsström ja V. Hyvärinen.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 7,076 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 585 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 716 toimitusjohtajan lähettämiä, 399 rekisteritoimistosta, 1,663 turvattomain lasten osastolta, 3,278 aviottomain lasten osastolta ja 435 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näiden lisäksi lähetettiin eri osastoilta kirjeellisiä kansliaan kutsuja lasten vanhemmille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnan toimitusjohtajan edelleen v. 1934 huolehtimia holhotteja oli vuoden alussa 65 ja vuoden lopussa 52, joista 3 oli sijoitettu kaupungin koulukoteihin, 2 yksityisiin lastenkoteihin ja 47 suku-

laistensa luokse. 44 holhottia oli saanut päästötodistuksen kansakoulusta, 1 kävi oppikoulussa ja 7 ammattikoulussa.

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 612 koulusta poisjäänyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 321 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 2,388 leikkikentille ilmoittautunutta lasta, jätettiin lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa yhteensä 1,399 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	172	Lastensuojeluyhdistykset ..	32
Kansakoulutarkastajat	31	Yksityishenkilöt	554
Poliisilaitoksen huolto-osasto ..	20	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	118	osastot	472
			<hr/>
		Yhteensä	1,399

Ilmoituksen aiheena oli:

Kasvatukselliset syyt	108	Lasten pahoinpitely tai huono	
Lasten aistivallisuus tai vähä-		hoito	89
lahjaisuus	23	Vanhempien huono elämä ..	96
Lasten turvattomuus	679	Muut syyt	12
» avioton syntyperä	392		<hr/>
		Yhteensä	1,399

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellä mainituista 99. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tutkimuksen perusteella lautakunta otti näistä 89 lasta huostaansa; muissa 10 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 15 aistivallisen ja raajarikkaisen lapsen puolesta toimitettiin sisään pääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin. Huostaan otetuista lapsista 71 oli poikia ja 18 tyttöjä, 77 suomen- ja 12 ruotsinkielisiä, 50 eli 56.2 % oli syntynyt Helsingissä ja 39 eli 43.8 % muualla. Avioliitossa syntyneitä oli 61 eli 68.5 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 28 eli 31.5 %. Iän mukaan jakautuivat nämä lapset seuraavasti:

—7 vuotiaita	6	13—15 vuotiaita	22
7—9 »	7	15—16 »	12
9—13 »	42		<hr/>
		Yhteensä	89

Edelleen mainittakoon, että näistä lapsista 20 oli varhain kadottanut isänsä, 14 oli kadottanut äitinsä, 11:llä oli isäpuoli, 6:lla oli äiti puoli ja 16:ssa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajaakykyisyyttä.

Yhteensä oli yleisen kansliaosaston huollossa 494 lasta, joista 405 oli jäljellä v:sta 1933, 89 oli vuoden varrella otettu hoidettavaksi; 128 poistettiin ja 366 jäi lautakunnan hoitoon v:een 1935.

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettu kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset, sokeat ja kaatuva-
tautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulun-
käynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin
erikoislaitoksiin ja pienehkö määrä oli elätteellä yksityisissä lastenhoitolai-

toksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin alla oleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa ..	245	53	298	60	1	61	359
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivalliskouluissa	43	52	95	18	16	34	129
Yksityiskodeissa	3	1	4	—	2	2	6
Yhteensä	291	106	397	78	19	97	494

Lasten vanhempien säätö tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työntekijöitä	275	55.7
Tehtaan- ja ammattitaitoisia työntekijöitä	145	29.4
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	62	12.5
Virkamiehiä ja tehtailijoita	12	2.4
Yhteensä	494	100.0

Avioliitossa syntyneitä lapsia oli 321 eli 65.0 % ja avion ulkopuolella 173 eli 35.0 %.

V. 1934 oli kaikkiaan 105 lautakunnan hoidokkia seuraavissa aistivalliskouluissa y. m. erikoislaitoksissa:

	Edell. vuod. siirtyneitä.	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden päättyessä.	Yhteensä.
			Poikia.	Tyttöjä.	
Helsingin sokeainkoulussa	1	—	1	—	—
Kuopion »	—	1	—	1	1
Mikkelin kuuromyökkäin koulussa	1	—	—	1	1
Turun » »	5	—	2	2	3
Jyväskylän » »	—	1	—	1	1
Vaajasalon parantolassa	1	—	—	1	1
Raajarikkoisten työskoulussa	2	—	—	2	2
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa	8	1	6	3	3
Toivolalan tylsämielisten kasvatuskodissa Muhoksella	6	—	—	6	6
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	11	—	2	—	9
Sortavalan diakonissalaitoksessa	18	6	6	7	11
Helsingin »	27	8	5	18	12
Helsingin kaupungin sairaaloissa	4	2	4	—	2
Oulun kaatuvatautisten kasvatuskodissa	2	—	—	2	—
Yhteensä	86	19	26	40	39
					79

Alaikäiset lainrikkijat. Paitsi edellä mainittuja 494 suojelukasvatuksen alaista lasta, oli 3 alaikäistä lainrikkijaa asiansa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa yhteensä 161 päivää ja saatiin näistä tällaisten lasten erikoishoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti sosialiministeriöltä 11,038 markan korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssä sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenomaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asunnon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksin jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti E. Mäseli, joka samalla hoiti tyttöosastoa hoitajatarharjoittelijan avustamana, sekä poikien hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen huhtikuun 15 p:ään, siitä alkaen neiti H. Ivesvaara marraskuun 1 p:ään ja sen jälkeen neiti A. Rantanen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén huhtikuun 15 p:ään ja siitä alkaen neiti I. Jääskeläinen. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija sekä leipoja ja pesijä.

Hoidokkeja oli v. 1934 vastaanottokodissa eri aikoina kaikkiaan 188, niistä 67 suojelukasvatusta tarvitsevaa ja 121 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli yhteensä 40 hoidokkia.

Koulukodit. V. 1934 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 koulukotia oppilasasuntoloiheen:

Bromarvin pitäjässä sijaitseva Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine mautiloiheen on kaksikielinen ja tarkoitettu enintään 85 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Laitoksen johtajana toimi Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettajana T. A. Mikkola sekä ruotsinkielisen osaston opettajana C. A. Collén. Kummankielisten jatkoluokkain opetustunteja hoitivat edellä mainitut opettajat sekä laitoksen johtaja yhteisesti. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti H. A. Malmström ja kolmeen eri asuntolaan sijoitettujen oppilaiden hoitajattarina neidit Z. Ekholm, I. Hänninen ja M. Castrén, viimeksi mainittu syyskuun 1 p:ään asti, jolloin hänen tilalleen tuli neiti K. Pajunen. Käytännöllisten ammattien opetusta antoivat veistonopettaja A. I. Johansson, räätälimestari A. Stenlund, suutarimestari F. Mäkyne, puutarhuri J. E. Lindqvist, maataloustöiden johtaja A. Holmström, kärjanhoitaja G. Malin ja lämmittäjä-mekanikko A. Salmi. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan tallimies, renki, keittäjä, leipoja, kaksi pesijää ja kolme palvelijaa.

Nummen pitäjässä sijaitseva Tavolan koulukoti on tarkoitettu enintään 20 henkisesti vajaakykyiselle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa on 15 sijaa; osa oppilaista on sijoitettu täysihitoon laitoksen lähellä asuviin yksityisperheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen sekä emännöitsijänä ja oppilasasuntolan hoitajattarena neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Hausjärvellä oleva Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen pitkäaikainen ja tarmokas johtaja T. Rönkä kuoli elokuun

22 p:nä, minkä jälkeen johtajan virkaa hoiti väliaikaisesti opettaja T. Reino joulukuun 1 p:ään, jolloin virkaan valittu diplomi-insinööri V. Antila ryhtyi toimeensa. Laitoksen opettajina toimivat K. Ahtinen, T. Reino ja S. Pellinen. Emännöitsijänä oli neiti I. Jakobsson syyskuun 1 p:ään asti ja siitä alkaen neiti M. Nurmi. Viidessä eri kotikunnassa asuvain oppilaiden hoitajattarina toimivat neidit M. Aflecht, E. Roselius, K. Rautiainen, T. Pastell ja I. Timonen, joista viimeksi mainittu kuoli lokakuun 24 p:nä. Hänen tilalleen valittiin neiti H. Ilvesvaara. Hoitajattarien apuna on ollut hoitajatarharjoittelija. Ammattiopetusta antoivat veistonopettaja L. Keinänen, metallitöidenopettaja V. J. Manner ja seppä K. Moisio, räätälimestari K. W. Laakso, suutarimestari J. A. Lampinen, puutarhuri L. Päivike ja maataloustöiden johtaja V. Niittylä. Näitä paitsi kuului Ryttylän toimihenkilöihin lämmittäjä, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä, navetta-apulainen, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Lohjan pitäjässä sijaitseva Toivoniemen koulukoti omine maataloineen on tarkoitettu 40 kansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajattarena, joka osallistuu myöskin opetukseen, toimi neiti M. Kivekäs. Opettajattarena oli neiti I. Pesonen, emännöitsijänä ja kotitaloustöiden ohjaajana neiti M. Nurmi syyskuun 1 p:ään sekä siitä alkaen neiti T. Alakari. Lasten hoitajattarena ja samalla käsityöiden opettajattarena toimi neiti H. Koivisto. Maanviljelystehtävistä huolehti maataloustöiden johtaja J. Arola ja navettatöistä M. Nurminen vanhempain oppilaiden avustamana. Näitä paitsi oli laitoksessa tallimies, kolme muonamiestä ja palvelija, jolle samalla kuului puutarhan hoito.

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty, mikäli mahdollista, pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Kuten jo toimihenkilöiden luettelostakin ilmenee, annettiin yläkansakoulun oppikurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetusta kaikissa koulukodeissa lukuunottamatta Tavolaa, josta kehityskykyisimmiksi osoittautuneet kansakoulujen apukoulua vastaavan kurssin suorittaneet siirrettiin työopetuksen saantia varten Ryttylän koulukotiin. Bengtsärin ja Ryttylän ammatillisissa jatkokouluissa panttiin pääpaino puusepän-, räätälin-, suutarin-, sepän- ja puutarhurinammatteluihin sekä maatalouteen kuuluvain töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa opetettiin pääasiallisesti naisten käsityöitä ja kotitalouden hoitoa. Toivolan koulukodissa, josta lähempi selostus seuraa myöhemmin, ovat mahdollisuudet tehokkaamman ammattiopetuksen antamiseen puutteellisten työpajojen vuoksi vähäisemmät, mutta saivat lapset täälläkin tietuopolisen opetuksen ohella harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli lokakuun 20 p:nä 1934 248, josta Bengtsäriä 74, Tavolassa 25, Ryttylässä 105 ja Toivoniemessä 44.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

Sukupuoli.	Suomenkielisiä.	Ruotsinkielisiä.	Yhteensä.
Poikia	166	38	204
Tyttöjä	41	3	44
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	207	41	248

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyvä alla olevasta yhdistelmästä:

Helsinki	189	Muut Suomen kunnat	43
Helsinkiin rajoittuvat kunnat ..	3	Ulkomaat	5
Muut Uudenmaan läänin kunnat	8		
		Yhteensä	248

244:llä eli 98.4 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikää valaisevat seuraavat numerot:

8 vuotta.....	1	12 vuotta.....	20	16 vuotta	51
9 »	7	13 »	40	17 »	25
10 »	13	14 »	38	18— »	12
11 »	15	15 »	26		
				Yhteensä	248

Lasten vanhemmista oli työntekijöitä 231, pienammatinharjoittajia ja palvelijoita 13 sekä virkamiehiä 4.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaan todeta, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan, joissa eri arvostelijain vaatimusten mahdollinen erilaisuus on huomioonotettava, käyttäytyi alla mainitusta yhdistelmästä näkyvä prosentimäärä kaikista oppilaista v. 1934 hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	86	47	80	48
Tyydyttävästi	8	36	17	51
Huonosti	6	17	3	1
	Yhteensä 100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien myöhemmistä oloista ja elämänvaiheista. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempien kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, on säännöllisesti merkitty asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Kansliaosastolle saapuneiden tietojen mukaan oli v:n 1934 kuluessa poistetuista 128 oppilaasta:

Ammattikouluissa opintojaan jatkavia	5
Kansakouluopettajaseminaarissa opintojaan jatkavia	1
Käytännöllisellä alalla toimivia:	
puusepäntöissä	5
metallipajoissa	12
maalarentöissä	3
tehdastyöntekijänä	9
rakennustöissä	5
suutarin- ja räätälintöissä	6

asiapoikana liikkeissä	6
harjoittelijana sairaalassa tai lastenkodissa	5
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	21
maatalous- ja puutarhatyössä	5
Köyhäinhoitolautakunnan avustamia työttömiä	13
Sotapalveluksessa	4
Omaistensa luona	14
Karkumatalla	2
Aistiviallisia	9
Kuolleita	3

Yhteensä 128

Turvattomien lasten osasto huolehtii lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä koetettiin sijoittaa etupäässä yksityis- hoitoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettä- minen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisille- kään lapsille aina heti ole saatavissa sopivaa kasvatuskotia, oli osaston käy- tettävänä Sofianlehdon pikkulastenkoti, Reijolan lastenkoti, Kullatorpan lastenkoti, Toivolan koulukoti sekä näiden lisäksi melkoinen määrä paikkoja yksityisissä lastenkodeissa eri ikäisille lapsille. Osa tilapäiseen hoitoon otet- tuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Sofianlehdon pikkulastenkodin eri osastoilla on yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi neiti E. Boström, emännöitsijänä neiti H. Lipponen sekä eri osastojen hoita- jattarina neidit E. Lehtiö, S. Pirkkalainen, H. Henriksson ja S. Häkli. Näiden apuna toimi 10 ammattitaitoista lastenhoitajattaria ja 15 palkatonta hoitaja- tarharjoittelijaa kuusi kuukautta käsittävässä vuoroissa. Kaikkiaan har- joitteli laitoksessa pikkulasten hoitoa vuoden kuluessa 30 henkilöä.

Edellä mainittujen lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan ompel- ija, keittäjä, viisi palvelijaa, kaksi pesijää ja lämmittäjä-talonmies.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tar- koitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi rouva E. Ahlgren ja häntä avustavina lastenhoi- tajattarina neidit A. Carlén, T. Blomqvist, E. Rehnström, A. Aaltonen ja K. Nyholm. Näitä paitsi kuului lastenkodin henkilökuntaan ompelija, keit- täjä, kaksi palvelijaa ja talonmies.

Kuten toisessa yhteydessä on sivumennen mainittu, toimi sekä Sofian- lehdon että Reijolan lastenkodin lääkärinä lääketieteellisensiaatti R. Gran- holm.

Kullatorpan lastenkodissa, jonne on sijoitettu hitaammin kehittyviä sai- raalloisia lastentarhaiässä olevia lapsia, on niinkään yhteensä 35 hoitopaik- kaa. Kodin johtajattarena toimi neiti A. Orola ja lastenhoitajattarina neidit I. Hannén, K. Nässling, A. Wright ja K. Salo. Lisäksi oli tässäkin lasten- kodissa ompelija, joka ajoittain avusti Sofianlehdon lastenkodin ompelijaa, keittäjä ja kaksi palvelijaa. Lääkärinä toimi vastaanottokodin ja koulukotien lääkäri E. O. Lindén.

Helsingin pitäjän Pakinkylässä sijaitseva Toivolan koulukoti omine maalouksineen on tarkoitettu enintään 85 huonohoitoiselle kansakouluikässä olevalle lapselle. Laitoksessa toimii vain suomenkielinen ala- ja yläkansa- koulu, koska sinne sijoitetut ruotsinkieliset lapset voivat opiskella koulukodin lähellä sijaitsevassa Oulunkylän ruotsinkielisessä kansakoulussa. Toivolan

koulukodin johtajana toimi K. A. Kurkela ja opettajina V. Uusivirta ja neiti R. Honkapirtti. Varsinaisia opettajia avusti yleisessä kasvatustyössä rouva L. Kurkela toimien samalla laitoksen kanslia-apulaisena ja tilapäisenä lastenhoitajattarena. Tässäkin koulukodissa oli kolme eri oppilasasuntolaa, joiden hoitajattarina toimivat neidit A. Eskola, H. Hirvonen ja L. Mäkelä, sekä lisäksi laitoksen aitauksen ulkopuolella sijaitsevaan rakennukseen järjestetty alaikäisistä lainrikkojista heidän asiainsa tutkintoaikana huolehtiva eristysosasto, joka oli kaitsija F. Korpelan valvonnan alainen. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti L. Kuittinen ja maataloustöiden johtajana P. Karvia. Näitä paitsi kuului laitoksen henkilökuntaan suutari, maataloustöiden johtajan apulainen, ompelija, keittäjä, karjakko ja neljä palvelijaa.

Vastaanottokodin koululaisosastolle sijoitetut köyhäinhoidolliset lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille aikaisemmin mainittua työnjakoa noudattaen.

V. 1934 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Sofianleh- don pik- kulasen- koti.	Reijo- lan lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Vastaan- ottokodin koululais- osasto.	Toivo- lan koulu- koti.	Yhteen- sä.
V:sta 1933 hoitoon jääneitä	97	34	28	42	87	288
V. 1934 hoitoon otettuja	118	92	24	79	75	388
Yhteensä	215	126	52	121	162	676

Näistä:

a) Edelleen osaston hoidossa ollen sijoitettiin yksityishoitoon	39	47	—	9	13	108
lähetettiin toiseen lastenkotiin	16	5	1	20	2	44
lähetettiin sairaalaan	17	9	6	1	13	46
b) Osaston hoidosta siirtyneinä luovutettiin vanhempiensa hoitoon	36	29	4	17	27	113
luovutettiin toisten maksuttomaan hoitoon	4	—	—	14	2	20
luovutettiin toisen kunnan hoitoon ..	5	3	2	7	2	19
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitok- siin	1	—	6	9	29	45
Kuoli	1	—	—	—	—	1
Yhteensä poistettuja	119	93	19	77	88	396
V:een 1935 jääneitä	96	33	33	44	74	280

Jäljellä olevista oli:

Poikia	50	18	20	29	42	159
Tyttöjä	46	15	13	15	32	121
Yhteensä	96	33	33	44	74	280
Avioliitossa syntyneitä	39	20	12	33	53	157
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	57	13	21	11	21	123
Yhteensä	96	33	33	44	74	280

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin paikallisten asiamiesten tai köyhäinlaitokuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin lasten hoitoa niissä koetettiin valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt toimittivat neljästi vuodessa laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinlaitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskohteissa oli lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä hyviä. Huonoiksi näyttäytyneistä hoitopaikoista siirrettiin lapset parempiin kasvatuskoteihin tai erinäisten syiden vaatiessa myöskin kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin. Kaikki kouluiässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitä paitsi toimitti lautakunta 81 kansakoulukurssin suorittaneelle yksityishoitoon sijoitetulle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa laitoksissa, käyttäen tähän tarkoitukseen sosialiministeriön köyhäinlaitotoimistolta tulevine osuuksineen yhteensä 118,277: 15 markkaa.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouvat M. Ekholm Helsingin pitäjässä ja A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, M. Malmgren ja myöhemmin rouva A. Olin Vihdissä, neidit J. Bergström Siuntiossa, H. Savimaa Tuusulassa, M. Byman Sipoossa ja M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat L. Palomäki Lohjalla ja H. Tikkanen Joroisissa, opettajattaret H. Keinonen Lapinlahdella ja L. Saarikoski Nurmossa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa sekä maanviljelijät V. Jakola Sievissä ja A. W. Sinisalo Somerolla.

Turvattomain lasten osaston yksityishoitoon antamien lasten vaihtumisen näkyä seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitettuja.		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja.		Yksityishoitoon sijoitett. kaikkiaan
	Helsinkiin.	Maaseud.	Helsinkiin.	Maaseud.	
V:sta 1933 hoitoon jääneitä	234	343	478	746	1,801
V. 1934 hoitoon otettuja	101	162	154	167	584
Yhteensä	335	505	632	913	2,385

Näistä:

a) Edelleen osaston hoidossa ollen					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan ..	9	12	12	16	49
otettiin kunnan lastenkotiin	3	5	8	10	26
otettiin yksityisiin lastenkoteihin	8	9	9	14	40
otettiin koulukotiin	—	13	11	15	39
otettiin muuhun lastenhuoltolaitokseen	—	—	—	2	2
otettiin sairaalaan	7	11	12	2	32
b) Osaston hoidosta poistettuina					
siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	2	—	2	5	9
luovutettiin vanhempiensa hoitoon ..	42	70	56	64	232
luovutettiin toisen kunnan hoitoon ..	8	20	11	2	41
pääsi ottopapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	2	4	7	7	20

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja.		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja.		Yksityishoitoon sijoitett. kaikkiaan
	Helsinkiin.	Maaseud.	Helsinkiin.	Maaseud.	
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan	16	10	37	39	102
Kuoli	10	3	2	2	17
Yhteensä poistettuja	107	157	167	178	609
V:een 1935 jääneitä	228	348	465	735	1,776

Jäljellä olevista oli:

Poikia	109	164	204	414	891
Tyttöjä	119	184	261	321	885
Yhteensä	228	348	465	735	1,776
Aviollisia	122	203	254	284	863
Aviottomia	106	145	211	451	913
Yhteensä	228	348	465	735	1,776

Maaseudulle yksityisperheisiin annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	V:sta 1933 jääneitä.	V. 1934 hoitoon otettuja.	V. 1934 poistettuja.	V:een 1935 jääneitä.		V:sta 1933 jääneitä.	V. 1934 hoitoon otettuja.	V. 1934 poistettuja.	V:een 1935 jääneitä.
Espoo	27	3	10	20	Lapinlahti ..	4	—	1	3
Kirkkonummi	54	7	7	54	Joroinen	1	—	—	1
Siuntio	20	7	5	22	Sievi	7	—	4	3
Vihti	71	16	9	78	Lohja	11	—	—	11
Helsingin pit.	61	25	17	69	Eri kunnat ¹⁾	338	84	110	312
Tuusula	26	6	3	29	Yhteensä	746	167	178	735
Sipoo	22	1	4	19					
Nurmijärvi ..	59	8	5	62	Näistä:				
Ylivieska	9	—	1	8	Poikia	425	89	100	414
Somero	36	6	2	40	Tyttöjä	321	78	78	321
Nurmo	—	4	—	4	Yhteensä	746	167	178	735

V. 1934 lautakunnan hoidossa olevia köyhäinhoidollisia lapsia oli kaikkiaan 3,061, kuten seuraavista luvuista ilmenee:

V:sta 1933 hoitoon jääneitä	2,089
V. 1934 hoitoon otettuja	972
V. 1934 poistettuja	1,005
V:een 1935 hoitoon jääneitä	2,056

Yksityisperheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitettujen lasten hoitomaksut vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 100 markasta 360 markkaan kuukaudessa, tehden keskimäärin yksityisperheissä kaupungissa

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinohitoiranomaisten silmälläpidon alaisina.

n. 205 markkaa ja maaseudulla 165 markkaa sekä yksityisissä lastenkodeissa 2 vuotta nuoremmissa n. 360 markkaa ja 2 vuotta vanhemmista n. 250 markkaa lasta ja kuukautta kohden. Tuberkuloottisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairaanhoitokustannukset ja hellittämissä tapauksissa myönnettyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat normaalikykyiset lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen maksamaan yhteensä 5,188,449: 75 markkaa eli keskimäärin n. 2,920 markkaa vuodessa kutakin lasta kohden — maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta perittyjä korvauksia sekä valtiolta sotaorpojen huollosta ja jatko-opetuksesta saatua avustusta lukuunottamatta.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle koulusta poisjääneiksi ilmoitettujen lasten luku oli toimintavuonna 612. Suoritettujen tiedustelujen ja kodissa käyntien sekä kansliassa pidettyjen neuvottelujen kautta, jotka vuoden kuluessa nousivat 1,054:ään, saatiin 364 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Sairauden takia	6
Esitetty otettavaksi lautakunnan huostaan	11
Siirtynyt toiseen kouluun	161
Oli ansiotyössä	17
Muuttanut paikkakunnalta	53

Yhteensä 248

Edelleenkin oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luo. Köyhäinhuotoviranomaisten mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 249 meno- ja paluulippua. Sellaisille varattomille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti jaosto lisäksi kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja. Kaikkiaan 321 lasta sai täten ilmaisen kesänviettopaikan.

Kaupunginvaltuuston tarkoitukseen myöntämällä 35,000 markan suuruisella määrärahalla järjestettiin kaupungissa kesäänsä viettävälle pienille lapsille 4 leikkikenttää, jotka sijaitsivat Hietarannassa, Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, Vallilassa Mäkelänkadun varrella sekä Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukiolla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinohjaajaa; toiminta kesti kesäkuun 4 p:stä elokuun 18 p:ään. Ilmoittautuneita lapsia oli kaikkiaan 2,388, nimittäin 895 Hietarannassa, 541 Eläintarhan kentällä, 631 Vallilassa ja 321 Neitsytpolun kentällä; kutakin päivää kohden oli lapsia keskimäärin 156, 136, 148 ja 81. Leikkikenttien ohjelmassa oli erilaisia laulu- ja liikuntaleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. lapsille viihtyisää ajanviettoa.

Alaikäisten katuammattilaisten valvonnan järjestämiseksi oli lastenhuoltotarkastaja yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 221 poikaa, joista hyväksyttiin 114. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat osaa kasvitarihätyöskentelyyn sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämiin urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia tavattiin kaupungilla tai niistä jaostolle ilmoitettiin, otettiin selvää lasten kotiloista ja saatettiin asia köyhäinhuoltoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen toimittamista varten.

Vuoden kuluessa hankittiin jaoston välityksellä toimipaikkoja 12 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajana lastenhuoltotarkastaja valvoi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien ja yhdistysten toimintaa sekä antoi siitä kaupunginhallitukselle eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä oli aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien aikaansaaminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
V:sta 1933 jäljellä olevia	791	2,293	3,084
Uusia hoidokkeja	302	91	393
Poistettuja hoidokkeja	206	326	532
V:een 1935 jääneitä	606	2,339	2,945

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa toimitti naistarkastaja. Luetteloon merkittiin tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat alla olevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisäätty:

Naimattomia	2,571
Leskiä tai laillisesti eronneita .	207
Naineita	98
Tuntematon	69
Yhteensä	2,945

Elatusvelvollisten siviilisäätty:

Naimattomia	1,787
Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	161
Naineita	330
Tuntematon	667
Yhteensä	2,945

Äitien ikä:

—15 vuotiaita	3
16—20 »	468
21—25 »	1,064
26—30 »	700
31—35 »	375
36—40 »	203
41— »	60
Tuntematon	72
Yhteensä	2,945

Elatusvelvollisten ikä:

16—20 vuotiaita	147
21—25 »	691
26—30 »	592
31—35 »	290
36—40 »	202
41—50 »	168
51— »	38
Tuntematon	817
Yhteensä	2,945

Äidit ryhmittivät ammatin mukaan seuraavasti:

Palvelijoita	1,116	Kylvettäjiä ja hieroja	22
Ompelijoita ja modisteja	258	Sairaanhoitajia ja kättilöitä ..	18
Ulko- ja sekatyöntekijöitä ..	229	Kauppiaita ja pikkuliikkeen-	
Toimisto- ja myymäläapulai-		harjoittajia	14
sia y. m. s.	225	Raitiotie- ja voimavaununra-	
Tehtaantöntekijöitä	213	hastajia	13
Pesijöitä ja siivoojia	127	Karjakoita ja meijeriapulaisia .	12
Tarjoilijoita	121	Taiteilijoita	7
Käsityöammattilaisia	46	Opettajia	6
Kirjanpainajia ja -sitojia	40	Opiskelijoita ja koululaisia ..	6
Partureita ja kähertäjiä	38	Virkailijoita	4
Kaupustelijoita y. m. pikku-		Kauppamatkustajia	3
elinkeinon harjoittajia	26	Sanomalehdentoimittajia	2
Silittäjiä	24	Ilman varsinaista tointa olevia	375

Yhteensä 2,945

Elatusvelvolliset ryhmittivät ammatin mukaan seuraavasti:

Ammattityöntekijöitä ja käsi-		Kirjaltajia ja kirjapainotyön-	
työläisiä	601	tekijöitä	40
Ulko- ja sekatyöntekijöitä ..	590	Insinöörejä, lääkäreitä y. m.	
Tehtaantöntekijöitä	168	akateemisesti sivistyneitä ..	40
Sotilashenkilöitä	128	Poliiseja	40
Autonkuljettajia	127	Taitelijoita	31
Toimisto- ja myymäläapulaisia	89	Merikapteeneja, merimiehiä	
Maanviljelijöitä ja huvilan-		y. m.	24
omistajia	89	Maataloustyöntekijöitä	24
Kaupustelijoita y. m. pikku-		Liikkeenjohtajia sekä toimisto-	
elinkeinon harjoittajia	104	ja konttoripäälliköitä	23
Liikemiehiä ja kauppiaita	81	Mekanikkoja ja teknikkoja ..	23
Lämmittäjiä ja koneenkäyttä-		Rakennusmestareita	15
jiä	65	Raitiovaununkuljettajia- ja	
Ajureita ja renkejä	60	-tarkastajia	9
Palvelusmiehiä	47	Tarjoilijoita	8
Opiskelijoita ja koululaisia ..	44	Kalastajia	8
Rautatieläisiä	44	Virkamiehiä	6
Työnjohtajia	43	Sairaanhoitajia ja hieroja	3
		Ammatti tuntematon	371

Yhteensä 2,945

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia sopivia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten järkipäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Myöskin lastenhoidon neuvonta-asemien johtajat osallistuivat 3 vuotta nuorempien lasten hoidon valvontaan toimialueillaan. Milloin lapsen ruumiillinen kehitys

oli sellainen, että hänen katsottiin olevan erikoishoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Lautakunnalle kuukausittain esitettyjen tiedonantojen mukaan

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%.	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%.
hyvän hoidon	53.8	hyvän hoidon	74.9
suhteell. hyvän hoidon	44.4	suhteell. hyvän hoidon	24.1
epätyydyttävän hoidon	1.8	epätyydyttävän hoidon	1.0

Äidin koti oli:	%.	Kasvatusäidin koti oli:	%.
hyvässä kunnossa	55.8	hyvässä kunnossa	60.0
suhteell. hyvässä kunnossa	41.4	suhteell. hyvässä kunnossa	38.7
epätyydyttävässä kunnossa	2.8	epätyydyttävässä kunnossa ...	1.3

Osaston hoidokeista kuoli v:n 1934 kuluessa 36, joista kuollessaan 14 oli sairaalassa, 11 lastenkodissa, 1 synnytyslaitoksessa ja 10 yksityishoidossa.

Kuolemansyy näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	5	Yleinen myrkytys	1
Sydänvika	4	Ripuli	1
Verenmyrkytys	4	Hukkuminen	1
Aivokalvontulehdus	4	Kuristustauti	1
Synnyynnäinen heikkous	3	Thymustauti	1
Ruusu	2	Influenssa	1
Miliaarinen tuberkuloosi	2	Tuntematon syy	5
Henkitorven tulehdus	1		
		Yhteensä	36

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen nojalla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

V:lta 1933 oli 46 oikeusjuttua vireillä, uusia haasteita otettiin 107. 25 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 128 juttua. Näistä voitettiin 65 juttua, niistä 1 Tukholman ja 1 Göteborgin raastuvanoikeudessa, 15 tapauksessa saatiin aikaan sopimus haasteen tiedoksiannon jälkeen, 11 tapauksessa kumottiin kanne ja 37 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 11 tapauksessa aiheutui seuraavista syistä: 7 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 1 tapauksessa jätettiin juttu sillensä siltä varalta, että myöhemmin ilmaantuisi riittävästi todistajia, ja 3 tapauksessa vastaaja vannoi hänelle määrätyn puhdistusvalan.

Virka-apua oikeudenkäynneissä saatiin vieraiden kuntain lastenvalvoilta tai oikeusaputoimistoilta 10 tapauksessa.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 4 rikosasiassa, 4 vararikkoasiassa ja 1 ulosottovalitusasiassa sekä 5 holhousoikeudesta erottamista tai ottolapsisuhteen purkamista koskevassa asiassa, joista esitetty vaatimus hyväksyttiin 3 tapauksessa ja 2 jäi vireille v:een 1935.

Elatusvelvollisten tapaturmaisen kuoleman vuoksi haettiin ja saatiin 2 tapauksessa tapaturmaeläke, yhteensä 6 lapselle, joista 2 aviotonta.

Tämän lisäksi ajettiin 5 juttua virka-apuna vieraiden kuntain lastenvalvojille. Näistä voitettiin 3, 1 jäi vireille seuraavaan vuoteen ja 1 hävitettiin syystä, että vastaaja ei ollut se henkilö, jota tarkoitettiin.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 117 tapauksessa, joista niinkuin sanottu, 15 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 77 tapauksessa asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuivat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellä mainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojain anomuksesta 12 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä. Virka-apupyyntöjen yhteismäärä oli 196. Toisaalta lastenvalvoja sai vastaavaa, tulokseen vienyttä virka-apua muiden paikkakuntien lastenvalvojilta ja muilta viranomaisilta muualla oleskeleviin isiin nähden 10 eri tapauksessa.

Elatus- ja kasvatusavustusten periminen. Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 977,013: 20 markkaa, josta isiltä kannettuja 886,713: 20 markkaa ja äideiltä saatuja 90,300 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työnansiolla oleskelevilta elatusvelvollisilta 86,196: 65 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli kyseessä olevana vuonna 1,063,209: 85 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 70,000 markan suuruinen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 66,592: 50 markkaa, josta 33,519: 70 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin. 31,072: 80 markkaa jaettiin kodissakävijäin esityksistä joko pieninä rahavastuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille sekä 2,000 markkaa käytettiin joulujuhlan järjestämiseksi lapsille ja heidän hoitajilleen. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 2,500 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin v. 1934 asianomaisten äitien suostumuksella 30 aviotonta lasta.

Holhustoiminta. Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 110 lasta, joista 99 v:sta 1933 siirtynyttä. Kertomusvuoden kuluessa lakkasi holhokkien täysi-ikäiseksitulon vuoksi 6 holhustointia, joten näiden luku vuoden lopussa oli 104.

Lastenhoidon neuvonta-asetat. Paitsi Maitopisarayhdistyksen kunnan avustuksella kaupungin eri osissa ylläpitämää 5 lastenhoidon neuvontaa-asetamaa sekä Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton lukuun Lastenlinnassa toiminutta neuvonta-asetamaa ja vuorineuvoksetar K. Herlitzin Toukolassa alullepanemaa neuvola, lautakunta ylläpiti kahta kunnallista lastenhoidon neuvonta-asetamaa, joista toinen toimi Tehtaankadun 1:ssä sijaitsevassa lastensairaalassa ja toinen Savilankadun 3:ssa.

Lastensairaalassa olevan lastenhoidon neuvonta-asetaman toiminta-alueena oli edelleen Kruununhaka, Katajanokka, Kaivopuisto, II ja III kaupunginosa sekä Suomenlinna. Aseman lääkärinä oli syyskuun 15 p:ään lääketieteen-tohtori P. Heiniö ja sen jälkeen lääketieteen-tohtori C. E. Rähä. Johtajattarena toimi terveyssisar L. Soini.

Neuvonta-aseman kirjoissa oli lapsia kuukausittain keskimäärin 423 ja kaikkiaan koko vuoden 630. Heidän vaihtumisensa vuoden kuluessa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	-2 vuo- tiaita.	2-7 vuotiaita.	Yh- teensä.
V:sta 1933 jäljellä olevia	217	142	359
Uusia	224	47	271
Poistettuja	156	59	215
V:een 1935 jääneitä	292	123	415

Lapsen kirjoista poistamisen aiheutti 156 tapauksessa lapsen muuttaminen pois piiristä, 5 tapauksessa lapsen kuolema ja 54 tapauksessa joku muu seikka. Kuolemansyynä oli:

Keuhkokuume	2	Synnynnäinen sydänvika	1
Tuberkuloottinen aivokalvontu- lehdus	1	Märkää keuhkoissa	1
		Yhteensä	5

Kirjoihin merkityistä lapsista 80 oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä; 85 lasta tuli alle 1 kuukauden ikäisinä neuvonta-aseman valvonnan alaiseksi.

Aseman lääkäri otti vastaan säännöllisesti 2 kertaa viikossa, yhteensä 92 kertaa. Hänen vastaanotoillaan oli kävijöitä kaikkiaan 2,273. Terveys-sisaren jokapäiväisillä vastaanottotunneilla oli kävijöiden lukumäärä 851. Kansliatuntien lukumäärä oli 935, mihin sisältyy lääkärin vastaanottoihin, valohoitoon, kurssien pitämiseen y. m. neuvonta-asemalla tapahtuneeseen toimintaan käytetty aika.

Kodissakäyntejä tehtiin:

Aseman hoidokkien luokse:			
2 v. nuorempien luokse .	1,804	Raskaana olevien naisten	
2—7 vuotiaiden luokse ..	335	luokse	236
Kirjoihin merkitsemättömien		Asiakäyntejä	96
lasten luokse	142	Yhteensä	3,152
Aviottomien lasten luokse ..	539	Näistä sairaskäyntejä	164

Sairaskäyntien aiheena oli: ripuli 19, angina 9, keuhkokuume 5, katarri 3, aivokalvontulehdus 1, vesirokko 4, tuhkarokko 1, hinkuyskä 3, tapaturma 1 ja lapsihalvaus 1 tapauksessa sekä muut tapaukset kuumetta, nuhaa ja yskää. Sairashoitoon toimitettiin 17 ja lastenkotiin 3 lasta.

Suomenlinnassa¹⁾ työtä jatkettiin kuten edellisinäkin vuosina. Siellä pidetyillä lääkärin vastaanotoilla kävi 219 lasta. Kirjoissa oli 92 siellä asuvaa lasta, joista 43 oli alle 2 vuoden ja 49 2—7 vuotiaita. Kodissakäyntejä tehtiin Suomenlinnassa 176.

Äitiyshuoltoa jatkettiin. Raskaana olevat naiset kävivät yleisen sairaalan naistautiosaston äitiysvastaanotoilla ja kodissakäyntejä tehtiin raskaana olevien luo, kuten edellä on mainittu, 236. Kirjoissa oli 73 naista.

Avustustoiminnasta mainittakoon, että kiertokori n:o 1 oli lainattuna 1 kotiin. Lastensuojelulautakunnan välityksellä toimitettiin vaateavustusta 5 lapselle ja neuvonta-asemalta 32 lapselle. Köyhempiin koteihin jaettiin äideille imettämisen edistämiseksi n. k. maitorahaa 520 markkaa ja 26 kotiin

¹⁾ Numerotiedot Suomenlinnassa suoritetusta työstä sisältyvät yllä oleviin neuvonta-aseman työtä koskeviin tietoihin.

voitiin yksityisiltä saaduin pienin lahjoituksin järjestää hiukan jouluiloa. Lasten yleistilan vahvistamiseksi annettiin lastensairaalan poliklinikalla valohoittoa 45 lapselle yhteensä 819 kertaa ja varattomille lapsille hankittiin vahvistavia lääkkeitä kuten kalanmaksaöljyä, nutroliä, rachitosea y. m.

Valistustarkoituksessa pidettiin äideille 5 pienten lasten hoitoa käsittelevää luentosarjaa ja näille luennoille osallistuneiden lukumäärä oli 68. Luento-sarjoista oli 2 ruotsinkielistä. Ohjelmallisia illanviettoja äitien virkistykseksi pidettiin Korkeavuorenkadun 10:ssä sijaitsevassa seurakuntasalissa äitien-päivänä ja jouluna. Osanottajien lukumäärä näissä tilaisuuksissa oli n. 500. Niissä esitelmöivät lääketieteentohtori P. Heiniö lastenhuollosta ja rouva K. Bergholm äidin merkityksestä lastensa hoitajana ja kasvattajana. Suomenlinnan äitien ompeluseura on jatkuvasti toiminut, ollen osanottajien lukumäärä 13—17. Rouvien ompeluseura, joka taloudellisesti tuki työtä, kokoontui säännöllisesti kahdesti kuussa.

Oppilasopetusta seurasivat valtion terveydenhoitokurssien oppilaat, lastensairaalassa työskentelevät lääketieteenkandidaatit ja Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarkoulun oppilaat. Oppilaista työskenteli osa 2 viikkoa ja osa kuukauden.

Töölön lastenhoidon neuvonta-aseman toiminta-alueena oli Töölö, Meilahti ja Ruskeasuo. Neuvonta-aseman toimintamuotoja olivat edelleen äitiys- ja 0—7 vuotiaitten lasten huolto. Syyskuun 1 p:nä lopetettiin lääkärin vastaanotot raskaille naisille, koska uuden naistautien klinikan alettua toimintansa lokakuun 1 p:nä raskaana olevat naiset kävivät tämän sairaalan neuvonta-aseamalla. Kuitenkin Töölön neuvonta-aseman terveys-sisar huolehti kodissa-käynneistä, saaden tiedot potilaista naistautien klinikan neuvonta-aseman terveys-sisarelta.

Aseman lastenlääkärinä toimi lääketieteentohtori U. Muroma, äitiys-huollon lääkärinä lääketieteentohtori A. Apajalahti ja johtajattarena terveys-sisar, rouva R. Krohn.

Neuvonta-aseman kirjoissa oli koko vuoden kaikkiaan 727 lasta; kuukausittain oli lapsia keskimäärin 457. Heidän vaihtumisensa ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	—2 vuotiaita.	2—7 vuotiaita.	Yhteensä.
V:sta 1933 jäljellä olevia	276	162	438
Uusia	270	19	289
Poistettuja	139	114	253
V:een 1935 jääneitä	266	208	474

141 lasta siirrettiin ryhmästä 0—2 vuotiaita ryhmään 2—7 vuotiaita.

Kirjoista poistamisen syynä oli 168 tapauksessa poismuutto, 103 tapauksessa harrastuksen puute, 6 tapauksessa lapsen siirto lastenkotiin, 13 tapauksessa yli-ikä¹⁾. 1 lapsi kuoli Marian sairaalassa verenmyrkytykseen. Kirjoihin merkittiin 154 lasta alle 1 kuukauden ikäisinä. Aviottomia lapsia oli vuoden kuluessa 56.

Lääkärin vastaanottoja pidettiin 0—2 vuotiaille lapsille 2 kertaa viikossa ja 2—7 vuotiaille lapsille kerran kuukaudessa. Ilahduttavaa oli huomata, miten äidit yhä paremmin alkoivat ymmärtää ja antaa arvoa neuvonta-aseman työlle.

¹⁾ Toimintakauden aikana poistetuista lapsista palasi neuvonta-asemalle vuoden kuluessa 38, joita ei uusiksi kirjoihin merkitty.

Raskaana oleville naisille pidettiin lääkärin vastaanottoja syyskuun 1 pään asti kerran viikossa, paitsi maaliskuu—toukokuussa 2 kertaa viikossa, yhteensä 22 kertaa.

Lääkärien vastaanotoilla kävi 258 raskaana olevaa naista, 1,763 alle 2 vuotiasta lasta, 288 2—7 vuotiasta lasta ja 6 muuta, yhteensä 2,315 henkilöä.

Terveyssisar oli tavattavissa joka arkipäivä määrättyllä vastaanottotunnillaan ja äideillä oli silloin tilaisuus keskustella hänen kanssaan lapsen hoitoa koskevista kysymyksistä, punnituttaa lapsensa y. m. Terveyssisaren kansliatunteja, niihin luettuina vastaanotot, kurssien pidot, ompeluillat ja neuvontaseman tukemisyhdistyksen kokoukset, oli n. 1,250.

Valohoitoa annettiin neuvonta-asemalla 971 kertaa 68 lapselle. Varattomille annettiin valohoitoa joko alennettuun maksuun tai ilmaiseksi, muut maksoivat siitä 5 markkaa kerralta.

Terveyssisaren vastaanottotunneilla kävi raskaana olevia naisia 117, 0—2 vuotiaita lapsia 1,179, 2—7 vuotiaita lapsia 192 ja muita 122, yhteensä 1,610 henkilöä.

Terveyssisar teki kodissakäyntejä:

Raskaana olevien naisten luokse	100	Muitten aikuisten luokse	18
Alle 2 vuotiaiden lasten	» 814	Kirjoihin merkitsemättömien	
2—7 vuotiaiden lasten	» 151	luokse	206
Aviottomien lasten	» 332	Sairaskäyntejä	257
			<hr/>
			Yhteensä 1,878

Lastenhoidosta pidettiin 4 luentosarjaa. Niillä oli yhteensä 83 osanottajaa.

Vuoden kuluessa toimi neuvonta-aseman työn tukemiseksi rouvien ompeluseura, johon kuului näistä asioista innostuneita, Töölössä asuvia rouvia. Ompeluseuran aikaansaamilla varoilla hankittiin neuvonta-asemalle huomattava määrä koteihin lainattavaa tavaraa, kuten lastensänkyjä, ammeita, lastenvaunuja, juoksukehyksiä, lastenvaatteita y.m.

Avustustoiminnasta mainittakoon edelleen, että lasten vaatekiertokori n:o 1 lainattiin kuuteen kotiin ja kiertokori n:o 2 kolmeen kotiin. Varattomille raskaana oleville naisille ja lapsille annettiin lääkkeitä, kuten digitalista, rautapillereitä, kalanmaksaöljyä, rachitosea y. m. Jouluksi jaettiin 10 varattomaan kotiin ruoka-avustusta. Ruokavaroja ostettiin 458 markalla. Niinkään vaateavustuksia toimitettiin useaan kotiin.

Muutamia neuvonta-aseman äitejä kokoontui 2 kertaa kuukaudessa ompeluiltaan. Terveyssisar tällöin joko luki jotain lastenhoitoa koskevaa kirjallisuutta tai piti pienen pakinan lastenhoidosta. Kahvia tarjottiin ilmaiseksi.

Äitiänpäivänä ja jouluna pidettiin ohjelmallinen illanvietto äideille. Ohjelmasta mainittakoon tilosofianmaisteri L. Harmajan esitelmä äidin merkityksestä taloudellisena tuottajana. Lääketieteentohtori Urho Muroma piti esitelmän aineesta vaikeasti kasvatettavat lapset. Kummassakin illanvietossa oli läsnä n. 150—200 äitiä.

Valtion terveyssisarkurssin oppilaat seurasivat neuvonta-aseman toimintaa ollen työssä kuukauden. Samoin Helsingin kaupungin sairaanhoitajatakoulun oppilaat harjoittelivat asemalla, kukin 2 viikon ajan.

Terveydenhoito. Vastaanotto- ja ammattioppilaskotia, Kullatorpan lastenkotia sekä koulukoteja valvovan lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindénin selostus vallinneesta terveydentilasta ja hygieenisistä olosuhteista oli seuraavan sisältöinen:

Syksyllä 1933 Bengtsårin koulukodissa esiintyneen kuuden trakoomintapaisen silmätauditapauksen johdosta tutkittiin kaikki pojat v:n 1934 alusta lukien joka kuudes viikko, nimittäin tammikuun 21 p:nä, maaliskuun 4 p:nä, huhtikuun 15 p:nä, toukokuun 27 p:nä, heinäkuun 15 p:nä ja syyskuun 14 p:nä. Tammikuussa suoritettussa tarkastuksessa todettiin ainoastaan yhden pojan sairastavan trakoomia; hänet lähetettiin yliopiston silmäklinikkaan hoidettavaksi. Seuraavissa tarkastuksissa trakoomia ei enää havaittu, joten koulukoti voitaneen katsoa trakoomivapaaksi. Tammikuussa todettiin kolme anginatapausta sekä yksi tarttuva suukatarritapaus, joita sairastavat lapset eristettiin. Kesän alkupuolella ilmaantui Midgårdissa ja muissakin kodeissa useille pojille märkiviä haavoja jalkoihin ja sääriin, mutta sairaus hävisi myöhemmin.

Muuten terveydentila oli erinomainen. Oppilaiden painonlisäys oli säännöllinen. Laitoksen työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista, mutta työhuoneet, kuten metallityöpaja ja suutarin- ja räätälintyöhuoneet, joita viimeksi mainittuja käytettiin samalla valmiiden töiden varastoimispaikkoina, olisivat perusteellisen kunnostamisen tarpeessa. Yleensä vallitsi järjestys ja siisteys kaikkialla. Kesäkuukausina ja syyspuoleen haittasi vedenpuute.

Kesäkuun 30 p:nä lääkäri kävi Toivoniemen ja Tavolan koulukodeissa. Toivoniemen lapsissa todettiin syyhyä, mutta syksyllä toimitetussa tarkastuksessa olivat kaikki tartunnan saaneet jo terveitä. Erään tytön sääressä todettiin lueettista luumätää; hänet lähetettiin Marian sairaalaan hoidettavaksi. Kodissa olevien 46 lapsen painonlisäys oli säännöllinen.

Tavolaan sijoitetusta 26 lapsesta 12 asui laitoksen oppilasasuntolassa ja 14 yksityisperheissä. Terveydentila oli vuoden aikana erinomainen ja lääkärintarkastuksessakin havaittiin kaikki lapset terveiksi. Lasten henkinen edistys oli ilmeinen ja painonlisäys säännöllinen. Järjestys ja siisteys vallitsi kaikkialla.

Heinäkuun 8 p:nä tutkittiin Ryttylän koulukodissa olevat 100 lasta. Terveydentila oli hyvä. Tarkastustilaisuudessa havaittiin kuitenkin kolmen lapsen sairastavan anginaa; potilaat eristettiin. Struunaa ei havaittu. Lehmät saivat kuitenkin edelleen jotipitoista suolaa. Lasten painonlisäys oli säännöllinen. Työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista. Järjestys ja siisteys vallitsi kaikkialla. Urheilua harrastettiin innolla.

Elokuun 5 p:nä suoritettiin tarkastus Kullatorpan lastenkodissa. Kaksi vaikeasti hoidettavaa lasta, toinen 5, toinen 7 vuotias, suunniteltiin lähetettäväksi Sortavalaan ja eräs 3 vuotias Helsingin diakonissalaitoksen tylsämiehisten kotiin. Eräs lapsi, joka lähetettiin kuuromykkäinkoulusta Kullatorppaan vahvistumaan, aiottiin toimittaa takaisin kuuromykkäinkouluun. Kaksi normaalista, kouluiässä olevaa lasta ajateltiin siirtää Toivolaan sekä kaksi henkisesti vajaakykyistä lasta vuoden perästä apukouluun tai henkisesti vaja-vaisten laitokseen. Vuoden alkukuukausina esiintyi lasten keskuudessa muutamia influenssa- ja keitatauditapauksia. Helmikuussa lähetettiin yksi tulirokkoon sairastunut ja kaksi epäilyksenalaista lasta kulkutautisairaalaan. Kevätpuoleen sattui jokunen angina- ja korvatulehdustapaus. Muuten terveydentila oli hyvä, erittäinkin kesällä ja syksyllä. Laitoksessa oli kaikki hyvässä järjestyksessä. Kesällä haittasi vedenpuute.

Elokuun 20—22 p:nä tutkittiin Toivolan koulukodin 82 lasta. Tarkastusaikana raivosi Mäntylän pikkupoikien keskuudessa laajalle levinnyt influenssa-epidemia. Kesän aikana esiintyi vesirokkoa, sikotautia sekä pari tapaus vihurirokkoa. Syyspuoleen raivonnen lapsihalvausepidemian johdosta lasten kotikäyntien ja omaisten vastavierailujen rajoittaminen lienee edistänyt syksyllä vallinnutta hyvää terveydentilaa. Kaksi Kumpulassa olevaa poikaa, joiden keuhkot herättivät epäilyksiä, lähetettiin tuberkuloosisairaalaan tarkastettaviksi. Heidät todettiin kuitenkin tartuntavaarattomiksi. Lasten painonlisäys oli säännöllinen. Työjärjestys oli hyvä samoin siisteys ja järjestys. Luteita esiintyi väliin Harjulassa, mutta niiden leveneminen ehkäistiin. Vedenpuute vallitsi.

Vastaanottokodissa ja ammattioppilaskodissa suoritettiin vuositarkastus joulukuun 16 p:nä. Terveydentila oli hyvä. Lasten keskuudessa ilmeni kuitenkin pitkin talvea ja kesää anginaa sekä ammattioppilaskodissa anginan ohella kevättalvella henkitorvenkatarria. Useimmat anginaa sairastavista lapsista vietiin kulkutautisairaalaan. Lisäksi esiintyi muutama tapaus vihurirokkoa ja joulukuussa syyhyä. Järjestys ja siisteys vallitsi kaikkialla. Luteita oli, mutta niiden leveneminen ehkäistiin. Lasten painonlisäys oli säännöllinen.

Kaupungin koulukoteihin sijoitettujen lasten hampaidenhoidosta huolehti edelleen kouluhammasklinikan johtaja T. H. J. Ekman suorittaen hampaiden korjaamiset kauempana sijaitsevilla laitoksissa lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto- ja ammatti-oppilaskodin hoidokit sekä Toivolan koulukodin oppilaat kävivät tarpeen vaatiessa kouluhammasklinikassa.

Sofianlehdon pikkulastenkodista sekä Reijolan lastenkodista huolehtiva lääketieteellisensiaatti R. Granholm jätti näissä laitoksissa vallinneesta terveydentilasta seuraavan selostuksen:

Sofianlehdon lastenkodissa ilmeni useita sairaustapauksia, mutta suurin osa niistä oli lievää laatua. Tavallisimmat taudit olivat influenssa ja henkitorvenkatarrit. Keväällä sairastui suuri joukko lapsia hinkuyskään; potilaat siirrettiin kulkutautisairaalaan. Kaksi lapsista sai hinkuyskän yhteydessä vaikean keuhkokuumeen, mutta ainoastaan yksi lapsista kuoli hinkuyskän aiheuttaman vaikean kuristuskohtauksen johdosta. Elokuun alussa sairastui eräs alle 2-vuoden vanha poika lapsihalvaukseen. Poika lähetettiin heti kulkutautisairaalaan ja hän parani hyvin.

Sairaukset näkyvät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä:

T a u t i.	Näistä hoidettiin sairaalassa					
	0—1 v. vanh- lapsia.	Yli 1 v. vanh. lapsia.	Yhteensä.	0—1 v. vanh. lapsia.	Yli 1 v. vanh. lapsia.	
Influenssa	18	29	47	1	—	
Henkitorvenkatarrit, äkill.	11	12	23	—	—	
» pitkäaik.	1	1	2	—	—	
Vatsa- ja suolikatarrit	3	8	11	—	—	
Keltatauti	—	11	11	—	—	
Suun limakalvontulehdus	—	17	17	—	—	
Kurkkutulehdus	5	8	13	—	1	
Keuhkokuume	2	4	6	2	2	
Korvatulehdus	6	2	8	—	—	
Imurauhastulehdus	6	8	14	—	—	

T a u t i.	Näistä hoidettiin sairaalassa				
	0—1 v. vanh. lapsia.	Yli 1 v. vanh. lapsia.	Yhteen- sä.	0—1 v. vanh. lapsia.	Yli 1 v. vanh. lapsia.
Virtsatiehyeentulehdus	9	7	16	1	—
Hinkuyskä	2	38	40	2	3
Vesirokko	5	—	5	—	—
Lapsihalvaus	—	1	1	—	1
Tuberkuloosi	—	2	2	—	1) 2
Suurentuneet nielurisat	—	5	5	—	—
Ihottuma	4	6	10	—	—
Riisitauti	6	3	9	—	—
Kouristuksia	—	2	2	—	—
Verenheikkous	—	5	5	—	—
Vesipää	1	—	1	—	—
Little'n tauti	1	—	1	—	—
Vajaakykyisyys	1	1	2	—	—
Tyrä	2	—	2	1	—
Solisluunmurtuma	—	1	1	—	—
Yhteensä	83	171	254	7	9

Kun Sofianlehdossa kertomusvuonna hoidetuista 215 lapsista, 1 kuoli, oli kuolleisuusprosentti siis 0.47.

Reijolan lastenkodissa oli terveydentila verraten hyvä. Kuolemantapauksia ei sattunut. Karanteeniosastolla sairasti kolme lasta hinkuyskää; heidät sijoitettiin kulkutautisairaalaan. Samalla osastolla esiintyi myös vesirokkoa kahdessa lapsessa. Kesällä eräs tytöistä taittoi reisiluunsa ja hänet lähetettiin Marian sairaalan kirurgiselle osastolle.

Sairaustapaukset näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Tauti.	Lukumäärä.	Näistä hoidettiin sairaalassa.
Influenssa	6	—
Henkitorvenkatarrin, äkill.	6	1
» pitkäaik.	1	1
Vatsa- ja suolikatarri	4	1
Kurkkutulehdus	4	—
Korvatulehdus	5	—
Imurauhastulehdus	5	—
Hinkuyskä	3	3
Vesirokko	2	—
Tuberk. rinnan sivurauhasissa	1	1) 1
Suurentuneet nielurisat	12	—
Ihottuma	1	—
Synnynnäinen sydänvika	2	—
Kaatumatauti	1	—
Vajaakykyisyys	2	—
Tyrä	1	1
Reisiluunmurtuma	1	1
Yhteensä	57	9

1) Lastenkoti Droppenissa.

Menot ja tulot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot nousivat v. 1934 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 14,542,328:15 markkaan jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	903,232: 85
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	» ¹⁾	3,103,171: 15
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	565,468: 25
Toivolankoulukoti	»	913,434: 85
Pikkulastenkodit	»	1,663,523: 10
Keuhkotautisten lasten hoito	»	575,420: —
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	»	4,613,029: 75
Lastenhoidon neuvonta-asetat	»	103,758: 60
Tylsämielisten, aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	311,640: 80
Lastenvalvojan kansliamenot sekä aviottomain lasten avustaminen	»	66,592: 50
Lasten hammashoito, kesävirkestystoiminta sekä matkakulut	»	145,070: 25
Maatilat	»	1,577,986: 05
Yhteensä Smk		14,542,328: 15

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety huoneistojen korjauskustannuksia alla mainituissa lastenhuoltolaitoksissa seuraavat määrät:

Sofianlehdon pikkulastenkoti	Smk	25,094: 85
Reijolan lastenkoti	»	20,115: 65
Kullatorpan »	»	17,952: 40
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	»	18,391: —
Toivolankoulukoti	»	32,638: 60
Bengtsårin »	»	42,042: 55
Ryttylän »	»	46,927: 80
Toivoniemen »	»	10,914: 60
Yhteensä Smk		214,077: 45

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat v. 1934 5,794,822:20 markkaan jakautuen seuraaviin eriin:

Lastenhoidosta saatua korvausta:

valtiolta	Smk ²⁾	504,519: 80
vierailta kunnilta	» ³⁾	755,567: 40
yksityisiltä korvausvelvollisilta » ⁴⁾	327,733: 45	Smk 1,587,820: 65

¹⁾ Tähän sisältyvät Ryttylän urheilukentän rakentamiskustannukset, 7,000 markkaa.

²⁾ 135 hoidokista, joista uusia 19 ja 23 semmoisia, joista maksuvelvollisuus on vuoden aikana päättynyt.

³⁾ 472 » » » 113 » 119 —»—

⁴⁾ 2,858 » » » 335 » 29 —»—

Yht. 3,465 hoidokista, joista uusia 467 ja 171 sellaisia, joista maksuvelvollisuus on vuoden aikana päättynyt.

Lisäselvityksenä mainittakoon, että yksityisiltä elatusvelvollisilta on vaadittu korvausta 2,858 tapauksessa, mutta v:n 1934 aikana on korvausta saatu vain 348 tapauksessa; muut ovat olleet korvauskyvyttömiä.

Edelläsanotun lisäksi suoritti 38 miestä ja 14 naista lastensa hoitokustannusten korvaukseksi kunnalliskodin työlaitoksessa työtä yhteensä 102,155 markan arvosta. Työlaitoksen ahtauden vuoksi ei sinne ole voitu ottaa useampia niskoittelevia elatusvelvollisia, minkä vuoksi työkorvauksenkaan määrä ei ole päässyt entisestään kohoamaan.

Koulukotien valtionapu v:ltä 1934	Smk	1,792,334: 55
Koulukotien oppilastöistä	»	42,447: 35
Ammattioppilaskodin hoidokeilta	»	29,175: —
Maatilat tilittäneet (maatalousvarastoja lukuunottamatta)		
Bengtsårin tila	Smk	440,185: 05
Toivoniemen »	»	295,538: 60
Ryttylän ja Siltalan tilat	»	482,039: 25
Toivolan tila	»	342,412: 75
Laitosten ja maatilojen henkilökunnan suorittamat luon-		
toisetujen korvaukset	»	782,869: —
	Yhteensä Smk	5,794,822: 20

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta, 14,756,405: 60 markasta, jää kaupungin kassaa rasittaviksi nettomenoiksi 8,961,583: 40 markkaa, joka on 191,028: 60 markkaa suurempi kuin vastaava summa edellisenä vuonna. Tämä nettomenojen lisäys aiheutuu siitä, että lastenhoitokorvauksia saatiin kertomusvuonna perityksi 177,715: 25 markkaa vähemmän kuin v. 1933.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on otettu huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maataloille suorittamat vuosivuokrat, Bengtsårissa 197,000 markkaa, Toivoniemessä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa eli yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 40%:n valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomain korkojen korvaukseksi.

Näiden suorituksien sekä erinäisten maanparannus- ja rakennuskustannuksien lyhennysten jälkeen osoitti maataloustilien päätös voittoa Bengtsårissa 2,057: 45 markkaa, Toivoniemessä 18,184: 25 markkaa, Ryttylässä 12,801 markkaa ja Toivolassa 9,350 markkaa eli yhteensä 42,392: 70 markkaa, mikä mainittujen laitosten valtionapua koskevassa lopputilityksessä on vähennetty valtionavun perusteena olevista vuosimenoista.

Eri laitosten varsinaiset menot, henkilökunnan luontoisedut, yksityishoittoon lähetettyjen lasten vaatetus sekä pula-ajan vähennys toimihenkilöiden palkoista poisluettuina nousivat seuraaviin määriin:

	Smk	Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohden.	Lasta ja vuotta kohden.
Sofianlehdon pikkulastenkoti ..	Smk	798,363: 30	21: 94	8,006: 67
Reijolan lastenkoti	»	280,630: 45	22: 92	8,366: 42
Kullatorpan »	»	247,587: 55	20: 77	7,580: 69
Vastaanottokoti	»	428,990: 60	23: 78	8,681: 61
Ammattioppilaskoti	»	81,493: 65	12: 66	4,622: 41
Toivolan koulukoti	»	784,693: 20	25: 98	9,482: 62
Bengtsårin »	»	970,188: 90	35: 94	13,117: 95
Tavolan »	»	160,357: 10	17: 17	6,265: 96
Ryttylän »	»	1,273,028: 10	33: 40	12,192: 48
Toivoniemen »	»	324,465: 45	21: 13	7,712: 29
Yhteensä Smk		5,349,798: 30	26: 09	9,523: 58

Seuraava taulukko osoittaa eriteltyinä varsinaiset lastenhoitomenot elatuspäivää kohden lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa v. 1934:

Menoerä.	Lastenkoti.			Vaskaan- otokoti.	Ammatti- oppilaskoti.	Koulukoti.					Kalkkiaan.
	Sofian- lehto.	Reijola.	Kulla- torppa.			Toivola.	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivo- niemi.	
	P e n n i ä.										
Palkkaukset	1,039	1,361	1,137	730	368	1,145	1,459	870	1,337	890	1,123
Vuokra, lämpö ja valo ..	230	182	133	836	96	500	1,044	158	900	422	553
Ruokinta	445	341	357	463	408	519	561	434	592	518	493
Vaatetus ja kalusto	131	191	195	216	240	253	329	153	324	149	231
Muut menot	350	217	255	133	154	181	201	102	187	134	209
Yhteensä	2,194	2,292	2,077	2,378	1,266	2,598	3,594	1,717	3,340	2,413	2,609

Jos otetaan huomioon myöskin rakennustoimiston omilla määrärahoillaan eri lastenhuoltolaitoksissa suorittamat huoneistojen korjauskustannukset, yhteensä 214,077: 45 markkaa sekä Ryttylän urheilukentän kustannukset, 7,000 markkaa, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohden kaikissa laitoksissa 27:17 markkaa ja lasta ja vuotta kohden 9,917:13 markkaa.

Vuoteen 1933 verrattuina hoitokustannukset hieman alenivat Sofianlehdossa ja Kullatorpassa, mutta kohosivat vastaavasti Bengtsårissa, Ryttylässä ja Toivoniemessä, mikä aiheutui erikoisesti palkkaus- y. m. kiinteisiin menoihin vaikuttavasta lapsimäärän vaihtelusta. Kaikkien laitosten keskimääräinen päiväkustannus osoitti 92 pennin lisäystä.

Lahjoitusrahastot ja Hyvösen lastenkoti. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimiston hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1934 nousivat seuraaviin määriin:

	Pääoma, Smk.	Korot, Smk.
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille	40,000: —	2,738: 85
L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto ..	7,500: —	337: 25
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-ope- tuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille ..	61,000: —	3,503: 20
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	50,450: —	3,080: 40
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	27,308: 11	—
Yhteensä	186,258: 11	9,659: 70

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden G. ja M. Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääoma oli kertomusvuoden lopussa 2,075,000 markkaa sekä käytettävissä olevat korkovarot 320,829: 87 markkaa. Tämän rahaston korkovaroilla ylläpidetään talossa Kotkankatu n:o 14 n. 30 hoitopaikkaa käsittävää lastenkotia hätäkärsiville suomea tai ruotsia puhuville eri ikäisille lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema johtokunta, johon v:ksi 1934—36 valittuina kuuluivat tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana sekä muina jäseninä professori A. Ylppö, varatuomari L. Silvenius, kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne ja lastentarhan johtajat I. Poppius.

Lastenkodin johtajattarena sekä samalla johtokunnan sihteerinä toimi neiti I. Siirala ja lääkärinä lääketieteelliseniaatti R. Granholm. Lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan lastentarhanopettaja, 2 lastenhoitajaa, keittäjä, siivooja ja ompelija.

Lapsia oli kodissa 32, joista 17 tyttöä ja 15 poikaa. Hoitopäiviä oli yhteensä 11,357.

Lastenkodin menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

Menoerä.	Kaikkiaan, Smk.	Lasta ja päivää kohden, Smk.	Menoerä.	Kaikkiaan, Smk.	Lasta ja päivää kohden, Smk.
Palkat ..	114,773: 25	10.11	Lämpö ja valo	11,054: 95	0.97
Talous ..	78,248: 40	6.89	Vuokra	50,000: —	4.40
Vaatetus .	23,310: 80	2.05	Kulungit	28,916: 30	2.55
Kalusto .	8,963: 60	0.79			
			Yhteensä	315,267: 30	27.76

Tuloja kertyi kaikkiaan 320,045: 78 markkaa, joista säästöä edellisestä vuodesta 17,472: 53 markkaa, säätiön varoja ¹⁾ 210,000 markkaa, lasten elatusmaksuja 47,608: 40 markkaa, henkilökunnan luontoisetujen korvauksia 43,533: 25 markkaa, muita tuloja 1,120: 50 markkaa sekä korkoja 311: 10 markkaa. Säästöä jäi v:teen 1935 4,778: 48 markkaa.

¹⁾ Tähän on laskettu myös arvioitu vuokra 50,000 markkaa.